

Sygn. akt XVII Amc 80/04

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2005r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

W składzie:

Przewodniczący SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant st. referent Krystyna Tymoszuć

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2005r. w Warszawie na rozprawie
sprawy z powództwa

przeciwko Uniwersytetowi Wrocławskiemu

o uznanie postanowienie wzorca umowy za niedozwolone

1. oddala wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu
2. uznaje za niedozwolone i zakazuje stosowania Uniwersytetowi Wrocławskiemu we Wrocławiu w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: „Wniesione opłaty nie podlegają zwrotowi w razie rezygnacji ze studiów chyba, że rezygnacja jest wynikiem okoliczności niezależnych od studenta”.
3. wpis tymczasowy uznaje za ostateczny i nakazuje Kasie Sądu Okręgowego w Warszawie pobrania od Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu kwotę 500,-zł.(pięćset zł.) tytułem kosztów sądowych.
4. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

SSO Bogdan Gierzyński

Uzasadnienie:

Powód wniósł o uznanie za niedozwolone i zakazanie stosowania w umowach z konsumentami, pozwanemu Uniwersytetowi Wrocławskiemu, postanowień wzorca umowy o treści: „Wniesione opłaty nie polegają zwrotowi w razie rezygnacji ze studiów lub studium podyplomowego, chyba , że rezygnacja jest wynikiem okoliczności niezależnych od studenta lub słuchacza”.

Zdaniem powoda, wzorzec zawierający powyższe postanowienie został wprowadzony zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego Nr 41/98 i jest on sprzeczny z art.385³ pkt 12 k.c.

Pozwany nie uznał powództwa i wniósł o odrzucenie pozwu, względnie o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 12.12.2005 r. powód oświadczył, że pismem z dnia 5.11.2004 r. zmienił podstawę faktyczną powództwa, domagając się na za niedozwolone i zakazanie stosowania w umowach z konsumentami, pozwanemu Uniwersytetowi Wrocławskiemu, postanowień wzorca umowy o treści: „Wniesione opłaty nie polegają zwrotowi w razie rezygnacji ze studiów, chyba , że rezygnacja jest wynikiem okoliczności niezależnych od studenta lub słuchacza”. Równocześnie powód wskazał, że klauzula tej treści zawarta jest zarządzeniu nr 38/2003 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego.

Pozwany podtrzymał wcześniejsze stanowisko.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Bezsporne w sprawie jest, że w zarządzeniu nr 38/2003 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego zawarty jest zapis o treści: „Wniesione opłaty nie polegają zwrotowi w razie rezygnacji ze studiów, chyba , że rezygnacja jest wynikiem okoliczności niezależnych od studenta lub słuchacza”. Zapis ten reguluje relacje pomiędzy studentem a uczelnią w zakresie wnoszenia opłat za studia. Sporny pozostaje jedynie charakter tego postanowienia, a w szczególności, czy ma on charakter regulacji administracyjnoprawnej, czy stanowi postanowienie umowne regulujące stosunek cywilnoprawny.

W tym stanie faktycznym, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią, obowiązującej w dacie zamknięcia rozprawy, art.160 §3 ustawy z dnia z dnia 27 lipca 2005 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz.1365), warunki odpłatności za studia określa umowa zawarta między uczelnią, a studentem w formie pisemnej. Powyższy przepis wyraźnie ukazuje, że w kwestii opłaty za usługi edukacyjne pomiędzy studentem, a uczelnią powstaje stosunek cywilnoprawny.

Relacja cywilnoprawna istniała także, w ocenie Sądu, również na tle obowiązującej do 31.08.2005 r. ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm.). Wprawdzie ustawa ta nie zawierała tak wyraźnej regulacji, jednak należało uznać, że w zakresie warunków opłaty za studia pomiędzy studentem, a uczelnią istniał stosunek cywilnoprawny.

Charakterystyczną cechą stosunku cywilnoprawnego jest fakt, iż powstaje on z woli stron. Nie ma zaś wątpliwości, że student nie może być przymuszony przez jakiegokolwiek organy państwa do korzystania z usług edukacyjnych uczelni, jak również uczelnia nie ma obowiązku pobierania opłat od studenta.

Wzajemne relacje studenta i uczelni w zakresie odpłatności cechują się równorzędnością stron tego stosunku, z czym łączy się fakt, iż „[...] powstanie i ukształtowanie konkretnych stosunków cywilnoprawnych jest pozostawione decyzji podmiotów tych stosunków.” („System prawa cywilnego” tom I redaktor naczelny; Witold Czachórski).

Zważyć ponadto należało, że opłata za studia nie ma charakteru daniny publicznej, a zwłaszcza opłaty administracyjnej. W szczególności zaś nie stanowi ona przychodu budżetu państwa lecz przychodem uczelni, a jej wysokość jest powiązana z ekwiwalentem, w postaci określonych świadczeń edukacyjnych (wykładów, ćwiczeń, egzaminów itp.). Wskazuje na to, powszechnie znany, fakt różnicowania opłat za różne kierunki studiów, a także pomiędzy poszczególnymi uczelniami.

Warunki wnoszenia opłaty za studia i jej wysokość charakteryzuje się trzema podstawowymi cechami stosunku cywilnoprawnego, a mianowicie: autonomicznością podmiotów, brakiem przymusu ze strony państwa oraz faktu, iż umowa ta powstaje z woli samych stron.

Dla powyższej oceny, nie ma znaczenia fakt, że warunki te określa tylko jedna ze stron, a druga wyłącznie je akceptuje lub nie, gdyż jest to cecha typowa dla niektórych stosunków cywilnoprawnych tzw. umów adhezyjnych.

Znaczenia nie ma także fakt, że przyjęcie na studia i skreślenie z listy studentów następowało w formie decyzji administracyjnej. Administracyjny sposób nawiązania stosunku prawnego nie przesądza o jego charakterze, a powstanie stosunku cywilnoprawnego w drodze decyzji administracyjnej nie stanowi osobiwości w systemie prawa polskiego (np. art. 8 ustawy z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Bez znaczenia, z przytoczonych wyżej względów, jest także forma, w jakiej ustalona została treść przedmiotowego zapisu. Istotne jest przy tym ponadto, że przedmiotowe postanowienie, reguluje stosunki cywilnoprawne.

Biorąc powyższe względy pod uwagę, należało uznać, że nie jest zasadne stanowisko pozwanego, że droga sądowa jest niedopuszczalna.

Wniosek o odrzucenie pozwu należało oddalić jako bezzasadny.

Odnosząc się do treści przedmiotowego zapisu, że jest bezsporne, iż został on ustalony przez jedną ze stron stosunku prawnego, tj. uczelnię i kontrahent (student) nie ma rzeczywistego wpływu na jego treść. Stanowi on zatem klauzulę wzorca umowy w rozumieniu art. 384 1 k.c. i następnych.

Stosownie do treści art. 385³ k.c. pkt 12 k.c., w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania.

Przedmiotowe postanowienie, że „Wniesione opłaty nie polegają zwrotowi w razie rezygnacji ze studiów, chyba, że rezygnacja jest wynikiem okoliczności niezależnych od studenta lub słuchacza”, wprost stanowi, że w razie rezy-

KSERO z akt

gnacji ze studiów przez studenta (konsumenta) z przyczyn zależnych od niego, nie zostanie mu zwrócona wniesiona wcześniej opłata. Zapis ten wyłącza, więc obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części.

Podkreślenia wymaga przy tym, że nie istnieje żadna inna podstawa do zatrzymania wniesionych opłat (np. potrącenie kary umownej lub odstępnego albo innego roszczenia wzajemnego), z objęty pozwem zapis stanowi wyłączną podstawę dla pozwanego do zatrzymania świadczenia studenta.

Z tego też względu, postanowienie to, należało uznać za niedozwolone i zakazać stosowania w umowach z konsumentami (art.479⁴² § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosowanie do wyniku sporu (art.98 k.p.c.), a z uwagi na ustawowe zwolnienie powoda od kosztów sądowych, zarządziło pobranie tych kosztów od pozwanego na podstawie art.11 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Publikację prawomocnego wyroku na koszt pozwanego zarządziło na podstawie art.479⁴⁴ k.p.c.

SSO Bogdan Gierzyński

